

4.7.2019

LAUSUNTO

Sosiaali- ja terveysministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriön asetusluonnos ja perustelumuistio sosiaalihuollon ammattihenkilöiden yliopistollisen erikoistumiskoulutuksen korvauksen perusteista vuonna 2019**Koulutuskorvaukset ovat välttämättömiä**

Sosiaalihuoltolakiin on 1.4.2019 lukien lisätty 60 a ja 60 b §:t, joissa säädetään valtion korvauksesta ja korvauksen maksamisesta yliopistolle sosiaalityön erikoistumiskoulutuksen järjestämisen korvaamisesta. Talentia ajoi näitä muutoksia jo vuonna 2014 sosiaali- huoltolain säätämisen yhteydessä ja pitää säädösmuutoksia välttämättöminä sosiaali- ja terveydenhuollon korkeakoulutettujen ammattihenkilöiden yhdenvertaisten jatkuvan oppimisen mahdollisuuksien edistämiseksi. Talentia kiittää mahdollisuudesta esittää näkemyksiään em. säännöksiin liittyvästä asetusluonnoksesta ja sen perustelumuistiosta.

Korvaustason vastattava koulutuskustannuksia

Sosiaalihuollon ammattihenkilöiden yliopistollista erikoistumiskoulutusta on vuodesta 2016 lähtien ollut tarjolla neljällä eri sosiaalityön erikoisalalla: hyvinvointipalvelut, lapsi-, nuoriso- ja perhesosiaalityö, kuntoutettava sosiaalityö sekä rakenteellinen sosiaalityö. Näistä hyvinvointipalvelujen erikoisalalle viimeisin haku oli kuluvana keväänä ja koulutus alkaa syksyllä 2019. Lapsi-, nuoriso- ja perhesosiaalityön viimeisin erikoistumiskoulutus käynnistyi alkuvuodesta 2019. Kuntouttavan sosiaalityön erikoistumiskoulutukseen haku on seuraavan kerran syksyllä 2019 ja koulutus alkaa 2020. Rakenteellisen sosiaalityön erikoistumiskoulutukseen valittiin opiskelijat viimeksi syksyllä 2018.

Perustelumuistiossa esitetään koulutuskorvaukseksi 19 000 euroa kutakin erikoistumiskoulutuksen suorittanutta ammattihenkilöä kohden siten, että summasta voitaisiin vähentää 3 500 euroa, jos yliopisto on perinyt maksua koulutukseen osallistuvalla opiskelijalta, tämän työnantajalta tai muulta taholta. Korvauksesta vähennettäisiin myös mahdollinen valtionavustus ja muu tuki, jonka yliopisto on saanut koulutuksen järjestämiseen niille henkilöille, joiden osalta korvausta haetaan. Talentia katsoo, että maksettavien koulutuskorvausten tason tulee olla riittävä kattamaan koulutusten järjestämisestä aiheutuvat kustannukset kokonaisuudessaan samoin kuin koulutuksia järjestävien yliopistojen yhteistyöstä johtuvat hallinnolliset kustannukset. Korvaustasoa määriteltäessä tulee ottaa huomioon yliopistojen esittämät arviot todellisista kustannuksista ja kehittää koulutuskorvausten tasoa niiden mukaisesti.

Sosiaalityöntekijöiden erikoistumiskoulutukset maksuttomiksi

Perustelumuistion mukaan opiskelijoiden yhdenvertaisen kohtelun näkökulmasta olisi perusteltua, että yliopistot perisivät loppuun asti maksut kaikilta niiltä opiskelijoilta, joiden koulutus on tällä hetkellä kesken. Talentian käsityksen mukaan opiskelijoiden yhdenvertaisuutta edistäisi parhaiten käytäntö, jossa yliopistot palauttaisivat käynnissä olevien erikoistumiskoulutusten opiskelijoille heidän mahdollisesti jo maksamansa maksut, jolloin yliopistojen koulutuskorvauksista ei tulisi vähennettäväksi em. 3 500 euron summaa. Näin varmistettaisiin tasapuolisesti maksuttomat opinnot kaikille sosiaalityön erikoistumiskoulutuksiin osallistuville samoin kuin erikoislääkärikoulutuksessa. Näin edistettäisiin sosiaali- ja terveydenhuollon korkeimmin koulutettujen ammattihenkilöiden keskinäistä yhdenvertaisuutta koulutuksen kustannusten osalta.

Koska työnantajien korvauskäytännöt ovat Sosnetin mukaan olleet vaihtelevia eivätkä ole kattaneet kaikkia erikoistumiskoulutuksen kustannuksia (opintomaksut, työajan käyttö, matkakulut), ei työnantajien mahdollisesti maksamia korvauksia tulisi ottaa huomioon koulutuskorvausten maksamisessa yliopistoille. Tällainen menettely kattaisi osaltaan yliopistoille myös niitä kustannuksia, joita aiheutuu erikoistumisopinnot keskeyttävistä opiskelijoista. Menettely olisi myös hallinnollisesti kevyempi kuin asetusluonnoksessa ja perustelumuistiossa ehdotettu toimintatapa.

Maksuttomuudella on merkitystä myös sosiaalityöntekijöiden saatavuuteen. Esimerkiksi lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden saatavuuden varmistaminen ottaen huomioon hallitusohjelmassa toteutettavaksi esitetty vähimmäishenkilöstömitoitus, synnyttää mitä todennäköisimmin uusia erikoistumiskoulutustarpeita. Koulutuksen maksuttomuus muodostaa tuolloin merkittävän vetovoimatekijän.

Sosiaalihuollon koulutuskorvausten ja erikoistumiskoulutusten kehittämistä jatkettava

Kaikkiaan sosiaalityön koulutuskorvauksia tulee kehittää yhdenmukaisiksi terveydenhuollon koulutuskorvausten kanssa. Tämä edellyttää, että koulutuskorvaukset ulotetaan kattamaan myös sosiaalityön peruskoulutuksen käytännön harjoittelun kustannukset.

Sosiaalihuollon suunnitelmalliseen kehittämiseen esitetään hallitusohjelmassa useita toimenpiteitä. Hallitusohjelman mukaan laaditaan sosiaalihuollon kehittämisohjelma ja kehitetään moniammatillisia sosiaali- ja terveystieteitä. Hallitusohjelmassa halutaan myös turvata pitkäjänteisesti voimavarat tutkimukseen ja kehittämiseen rakentamalla välttämätön sosiaalihuollon tutkimus- ja kehittämisrakenne sekä ohjaamalla valtion rahoitusta sosiaalityön sekä sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiotutkimukseen. Nämä toimenpiteet edellyttävät muun ohella sosiaalityön erikoistumiskoulutusten tarpeen ja määrän arviointia sekä niitä vastaavia koulutuskorvauksia yliopistoille.

Erikoistumiskoulutusten tuottamat osaaminen ja tieto on kannattavaa sitoa osaksi tutkimus- ja kehittämistoimintoja sekä niiden kehittämistä. Kaikkiaan henkilöstön osaamisen kehittäminen ja osallistaminen tutkimus- ja kehittämistoimintaan on tekijä, joka luo edellytyksiä onnistuneille sosiaalityöntekijöiden rekrytoinneille ja sitouttamiselle.

Sosiaalihuollon tiedontuotanto, tutkimus- ja kehittämistoiminnan kehittäminen ja resurssointi tulee toteuttaa yhteistyössä alueellisten sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden, yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kesken. Sosiaali- ja terveyskeskuksiin tulee luoda pysyvät rakenteet, joissa sosiaalihuollon laillistetut ammattihenkilöt voivat osana työtään osallistua tutkimus- ja kehittämistoimintaan sekä täydentää ja laajentaa osaamistaan korkeakoulujen jatkuvan oppimisen tarjonnasta. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan vahvistamisen sekä osaamisen edistämisen tuloksena voidaan sosiaalihuollossa varmistaa myös vaikuttavien asiakastyön menetelmien jatkuva kehittäminen, käyttöönotto ja arviointi.

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry

Tero Ristimäki
puheenjohtaja

Jaana Manssila
erityisasiantuntija